

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3421/2022. (X. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Tatabányai Törvényszék 2.Pkf.50.470/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Kádár Petra ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Tatabányai Törvényszék 2.Pkf.50.470/2021/2. számú végzése (a továbbiakban: végzés) alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény L) cikk (1) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, VI. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó édesapa bírósági döntéssel (Bicskei Járásbíróság 5.P.20.099/2020. számú végzése, a Váci Járásbíróság 4.P.20.536/2015/42. számú ítélete, valamint a Budapest Környéki Törvényszék 14.Pf.21.846/2016/4. számú ítélete) által előírt (2020. november 13-15 között esedékes) kapcsolattartás pótlása, valamint kapcsolattartás végrehajtása iránt indított eljárást.
- [3] A Tatabányai Járásbíróság 10.Pk.50.783/2020/4. számú, 2020. december 21-én meghozott végzésével (a továbbiakban: elsőfokú végzés) indítványozó kérelmét elutasította, majd a fellebbezése alapján eljáró Tatabányai Törvényszék 2021. március 17-én meghozott 1.Pkf.50.067/2021/2. számú végzésével (a továbbiakban: másodfokú végzés) az elsőfokú végzést megváltoztatta. A másodfokú végzés értelmében a bíróság megállapította, hogy az édesanya megszegte a kapcsolattartásra vonatkozó döntésben foglaltakat és a kapcsolattartás pótlását 2021. április 30. napjának 17 órájától 2021. május 2. napjának 18. órájáig határozta meg. A másodfokú végzés 2021. április 15-én érkezett a Tatabányai Járásbírósághoz, amely ezt követően (a pótlásra kijelölt időintervallumot követő egy hónapon túl) 2021. május 18-án kézbesítette azt a feleknek, az indítványozó jogi képviselője 2021. május 19-én töltötte le elektronikusan.
- [4] Az indítványozó ezt követően, 2021. augusztus 30-án levéllel fordult a Tatabányai Járásbíróság elnökéhez, tájékoztatást kérve az elmaradt kapcsolattartás pótlásáról. A Tatabányai Járásbíróság 2021. szeptember 24-én kelt, 10.Pk.50.783/2020/12. számú végzésében a kézbesítés késedelme miatt elmaradt kapcsolattartás pótlására a 2021. november 13. napjának 17 órájától 2021. november 15. napjának 18 óráig terjedő időszakot jelölte ki. A Tatabányai Járásbíróság végzésének indokolásában hivatkozott arra, hogy az indítványozó önhibáján kívül határidőn túl vette kézhez a másodfokú végzést. Hivatkozott továbbá döntésében a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:182. § (2) bekezdésére, és megállapította, hogy annak „jelen eljárásbeli alkalmazását mellőzte, mivel e rendelkezés alkalmazása a kiskorú gyermek és különélőnek minősülő szülő közötti kapcsolattartás szabályozásának célját, valamint a kérelmező és a kiskorú gyermek kapcsolattartáshoz fűződő érdekét is sértené és az érdekegyensúly más módon nem volna elhárítható”.
- [5] Az édesanya fellebbezése alapján eljárva a Tatabányai Törvényszék jelen panasszal támadott 2.Pkf.50.470/2021/2. számú végzésében megváltoztatta a Tatabányai Járásbíróság 10.Pk.50.783/2020/12. számú végzését, a másodfokú végzésben elrendelt és elmaradt kapcsolattartás végrehajtása iránti kérelmet elutasította. Végzésének indokolásában anyagi jogi és eljárásjogi szabálysértéseket tárt fel a következők szerint. Először rámutatott, hogy a Tatabányai Járásbíróság megsértette a bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. törvény (a továbbiakban: Netv.) 1. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 110. § (2) bekezdését, mivel az indítványozó az elmaradt kapcsolattartás pótlására irányuló kérelmét nem küldte meg észrevétel vagy ellenkérelem előterjesztése céljából az édesanyának (kérelmezettnek).
- [6] A Tatabányai Törvényszék a Tatabányai Járásbíróság 10.Pk.50.783/2020/12. számú végzését úgy tekintette, mint amely módosítja a Törvényszék által korábban meghozott, jogerős 1.Pkf.50.067/2021/2. számú végzést,

- amelyre utólag nincs eljárásjogi lehetőség. A Ptk. 4:182. § (2) bekezdésében foglaltak szerint a kapcsolattartás pótlására ugyanis 6 hónapon belül van jogszabályi lehetőség, így az azon túl elrendelt pótlás jogszabálysértő.
- [7] A Netv. 22/B. § (4) bekezdés a)–d) pontjaiban foglaltak szerint egyik fél felróhatósága sem állapítható meg a kapcsolattartás elmaradásában, így a késedelmes kézbesítés miatt elmaradt kapcsolattartás pótlására irányuló kérelem nem lehet alapos.
- [8] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be alkotmányjogi panaszát. Indítványában elsősorban azt állította, hogy a Tatabányai Törvényszék törvénysértő döntést hozott, az ugyanis ellentétes a Ptk. 4:178. § (1) bekezdésével, 4:182. § (2) bekezdésével, továbbá a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) 27. § (6) bekezdésével. A bírói döntés alaptörvény-ellenességét a döntés jogszabálysértő volta okozza az indítvány szerint, hiszen az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése a jogalkalmazó szervekre nézve is kötelezettséget fogalmaz meg. Az indítvány szerint a támadott döntés az alapvető eljárási és anyagi jogszabályokkal ellentétes, ezért az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát sérti, egyúttal az Alaptörvény 28. cikkével is ellentétes jogértelemzést tartalmaz. Az indítvány ezeken túl megemlíti még az Alaptörvény L) cikk (1) bekezdésének, valamint VI. cikk (1) bekezdésének sérelmét is, azokra nézve önálló indokolást azonban nem tartalmaz. Az indítványozó megemlíti végül, hogy míg ő az eljárás során betartotta a jogszabályban előírt határidőket, addig „a bíróság nem hozta meg határidőben a végzését, majd a bíróság azt nem kézbesítette”. Utóbbi miatt állítja az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét.
- [9] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [10] 3.1. A támadott végzést az indítványozó jogi képviselője 2022. január 11-én vette át, a panaszt 2022. március 12-én – az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőn belül – adta postára. A jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.
- [11] Az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette, alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a támadott végzessel lezárt eljárásban kérelmező volt – fennáll.
- [12] 3.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek – az alábbiak miatt – csak részben tesz eleget. Az Alaptörvény L) cikk (1) bekezdése az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján ugyanis nem minősül az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának [lásd: 25/2019. (VII. 23.) AB határozat, Indokolás [25]; 13/2020. (VI. 22.) AB határozat, Indokolás [11]]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint továbbá az Alaptörvény Alapvetés című részében található R) cikk (2) bekezdése sem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, így arra alkotmányjogi panasz nem alapítható [lásd: 3334/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [16]]. Az Alaptörvény 28. cikke sérelmére hivatkozó alkotmányjogi panasz sem tesz eleget az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában írt feltételnek, mivel ez a rendelkezés az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot, ezért arra alkotmányjogi panasz nem alapítható [lásd például: 3470/2020. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [8]].
- [13] Az Alaptörvény L) cikk (1) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, valamint 28. cikke vonatkozásában fentiek miatt nincs lehetőség érdemi vizsgálat lefolytatására, mivel az indítvány nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt feltételnek.
- [14] 3.3. Az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeit részben teljesíti: a) tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [az indítványozó úgy véli, hogy törvénysértő végzés született az ügyben, amely egyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését is sérti]; c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést (a Tatabányai Törvényszék 2.Pkf.50.470/2021/2. számú végzése); d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése]; e) indokolást arra nézve, hogy a támadott ítélet miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével; valamint

- f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a bírói döntés alaptörvény-ellenességét és azt semmisítse meg.
- [15] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés alapján az indítványnak – többek között – indokolást kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [e] pont]. Az Alkotmánybíróság által vizsgálható alkotmányossági kérdés [Abtv. 52. § (2) bekezdés] meghatározásához szükséges tehát, hogy az indítványozó az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezésének alkotmányos tartalma és a támadott bírói döntés között szerinte fennálló ellentétet alkotmányjogilag is értékelhető érvekkel alátámassza.
- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének, sérelmére vonatkozó kifejezett indokolást nem adott elő, annak alkotmányos tartalmára az indítványozó nem hivatkozott, és nem is volt figyelemmel. Ilyen irányú indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában írt követelményének, és annak elbírálására nincs lehetőség [lásd hasonlóan: 34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]].
- [17] 3.4. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, bármelyik fennállása megalapozza a panasz befogadhatóságát.
- [18] Az indítványozó elsősorban azért állította, hogy a támadott végzés az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében deklarált *fair* eljáráshoz való jogát sérti, mert meglátása szerint a bíróság az ügyre vonatkozó jogszabályokkal ellentétes döntést hozott.
- [19] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt emlékeztet állandó gyakorlatára, amely szerint az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik attól, hogy törvényértelmezési és szakjogi kérdésekben állást foglaljon [7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33], [38]], amíg a jogalkalmazói jogértelmezés közvetlenül nem befolyásolja valamely alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését [13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [51]; megerősítve: 3208/2014. (VII. 21.) AB végzés, Indokolás [16]]. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el [3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]]. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza továbbá, hogy a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot az alkotmányjogi panaszra [lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]; legutóbb például: 3379/2018. (XII. 5.) AB végzés, Indokolás [12]]. A jogi indokok helyességének vizsgálata főszabály szerint nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Önmagában az indítványozó által állított *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alkotmányellenességet, tehát a pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja [vesd össze például: 20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]].
- [20] Az indítvány alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó elsősorban törvényértelmezési szempontból, és nem alkotmányossági szempontból támadta a Tatabányai Törvényszék 2.Pkf.50.470/2021/2. számú végzését, mégpedig azért, mert a Törvényszék a Ptk. 4:182. § (2) bekezdése „legkésőbb hat hónapon belül” fordulatát objektív határidőként értelmezte és nem nyújtott az elmaradt kapcsolattartás pótlásához közhatalmi segítséget. A kapcsolattartás pótlására irányadó, jelen ügyben alkalmazott Ptk.-ban és Gyer.-ben rögzített rendelkezések az érintett feleket (szülőket) nem zárják el annak lehetőségétől, hogy a végzésben meghatározott időpontban esedékes, de a feleknek (szülőknél) fel nem róható módon elmaradt kapcsolattartást közhatalmi eszközök nélkül is pótolják.
- [21] Önmagában az, hogy az indítványozó a bírói döntést tévesnek vagy megalapozatlannak tartja, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyének megalapozására nem elegendő. Ezen kívül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az indítvány nem tartalmaz olyan elemet, amely a *fair* bírósági eljáráshoz való jog alkotmányos tartalmára nézve, eddigiekben meghatározottakon túl, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel.

- [22] Az indítványozó szerint azért is sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése az ügyében született döntés következtében, mert a bíróság nem hozta meg döntését határidőben és azt késedelmesen kézbesítette. Az Alkotmánybíróság ezt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből következő, észszerű határidőn belüli ügyintézés követelményével azonosította. Az észszerű határidő követelményének polgári perben való érvényesülésének vizsgálatakor a testület kimondta, hogy „az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre arra, hogy egy adott bírósági eljárás jelentős elhúzódsából eredő következményeket enyhítse vagy orvosolja. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-a szerinti panasz esetén csupán az indítványban támadott bírósági ítélet megsemmisítése felől rendelkezhet (amennyiben az Alkotmánybíróság a jelen ügyben támadott ítéleteket megsemmisítené, a bírósági eljárás újra kezdetét venné, tehát a per csak tovább húzódná)” [lásd: 3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [66]; 3329/2019. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [17]–[18]]. Az eljárás elhúzódsából származó igényét az indítványozó ennek következtében csak egyéb jogi úton – elsősorban polgári perben – tudja érvényesíteni.
- [23] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozással, – úgy tekintve az Alkotmánybíróságra, mint a bíróságok felett álló általános felülvizsgálati fórumra – kérte a bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítását. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az alkotmányjogi panasz indokolása ezt azzal hozza összefüggésbe, hogy a Ptk. 4:182. § (2) bekezdésében foglalt, a bíróság által objektívnek minősített hat hónapos határidő teljes mértékben az eljárt bíróságok szabályellenes (késedelembe megnyilvánuló) tevékenysége miatt telt el eredménytelenül. Az indítvány azt célozza tehát, hogy egyrészt a bíróságok által eldöntött tény- és jogkérdéseket fellebbviteli bíróságként vizsgálja felül az Alkotmánybíróság, azt a támadott döntésektől eltérően értékelje, valamint az ügyben eljárt bíróságok állított késedelmét, ami ténykérdés vizsgálja felül.
- [24] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó panasza nem fogadható be, mert az egészében nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik, a bíróságok jogértelmezését, jogalkalmazását, eljárását vonja kritika alá, és a támadott határozatokban foglalt döntést magát (annak hátrányos voltát) tekinti alapjogi sérelemnek, a döntés Alkotmánybíróság általi megváltoztatása érdekében {vö. pl. 3119/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [25] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában „a kézbesítési körülmények mint tényszerű és joggyakorlati kérdések mérlegelése” nem az Alkotmánybíróság, hanem a rendes bíróságok döntési jogkörébe tartozó kérdés [lásd: 3112/2015. (VI. 23.) AB határozat, Indokolás [27]; megerősítette: 3149/2019. (VI. 26.) AB határozat, Indokolás [44]; 3170/2022. (IV. 12.) AB végzés, Indokolás [19]]. E körben utal továbbá arra is az Alkotmánybíróság a jogvesztő határidők alkotmányossági megítélése körében kialakított gyakorlatára is, amely szerint „az egyes eljárási és anyagi jogi határidőknek az arányosság elvének szem előtt tartásával történő, jogpolitikai és pragmatikus szempontokat is figyelembe vevő meghatározása tekintetében a jogalkotó viszonylag széles körű mérlegelési szabadsággal rendelkezik. Ennek konkrét mértéke alapvetően – a szélsőségesen, aránytalanul rövid, vagy hosszú időtartamban történő meghatározás esetét leszámítva – nem alkotmányossági kérdés {vö. 5/2017. (III. 10.) AB határozat, Indokolás [16]; 3170/2022. (IV. 12.) AB végzés, Indokolás [19]}.
- [26] Mindezek alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből következő észszerű határidő követelményének megsértésére vonatkozó indítvány nem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, amely az indítvány befogadását indokolná.
- [27] 4. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem felel meg az indítványokkal szemben támasztott törvényi feltételeknek – az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában, 29. §-ában, valamint 52. § (1b) bekezdésében foglalt befogadási kritériumoknak –, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2022. október 4.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/835/2022.

